

Stát a veřejný sektor

Přednáška 2

Obsah

- Stát jako ekonomický subjekt
- Vývoj pohledu na postavení státu
- Funkce veřejného sektoru
- Příčiny existence veřejného sektoru
- Zadání Reading I

Stát jako ekonomický subjekt

Je něčím jedinečný?

– Neziskovost

- Alternativa k funkci zisku
 - soulad s veřejným zájmem, stupeň uspokojení potřeb, posílení konkurenceschopnosti ...
- Vyjadřování a měření užitku

– Donucení

- Jako výlučná vlastnost státu
- Pigou: „V každé rozvinuté společnosti existuje nějaká forma vládní organizace, která může či nemusí reprezentovat členy společnosti kolektivně, ale zajisté má nad každým z nich jednotlivě donucovací pravomoc.“ (JACKSON-BROWN, 2003).

Úkol k zamyšlení

Zkuste promyslet důsledky neziskovosti:

- Chovají se jinak zaměstnanci (motivace, riziko, kvalita)
- Chovají se jinak spotřebitelé?
- Jsou ovlivněny ceny zboží/služeb?
- Jaký bude sklon ke změně, inovacím?
- Chovají se veřejné „firmy“ jinak než ty soukromé?
- ...

Formy státních zásahů I.

- Vytváří základní právní rámec - např. ochrana a vymezení vlastnických práv, dodržování smluv, definování práv spotřebitelů, ochrana konkurence apod.
- Regulace ekonomické činnosti:
 - administrativní či ekonomické nástroje:

Regulace ekonomické činnosti

Administrativní nástroje:

- zákazy (zákaz používání freonů)
- příkazy (povinnost zaměstnávat osoby se sníženou pracovní schopností, používat cyklistické helmy, mít v autě katalyzátor)
- administrativní stanovování cen - ať již jako garantované minimální (např. práce, zemědělská produkce) či maximální (bydlení, energie)

Ekonomické nástroje:

- používání dotací (dotování investic vedoucích k nižším emisím)
- používání daňových úlev (podpora vyspělých technologií, zaměstnávání osob se sníženou pracovní schopností)
- sankce (poplatky, pokuty, selektivní daně a cla, atp.)

Formy státních zásahů II.

- Přímá výroba statků a služeb (např. pošta a telekomunikace, železniční doprava, bydlení, zdravotnictví, školství, justice, obrana, bezpečnost)
- Regulační instituce (finanční trhy, energetika, telekomunikace). Někdy delegováno (např. lékařské komory)
- Daňové úlevy, slevy na daních atp.
- Dotování soukromých výrobců (zemědělství – [Program na rozvoj venkova](#), ekologie – dotace cen energie vyrobené z obnovitelných zdrojů)

Formy státních zásahů III.

- Public Private Partnership (PPP)
- Poskytování půjček s nízkou úrokovou sazbou kvazistátními agenturami (př. Konsolidační banka), přebírání garancí za úvěry poskytované soukromými bankami
- Systém poskytující zvýhodněné půjčky, hypotéky ... (př. stavební spoření)
- Nákupy zboží a služeb
- Přerozdělování příjmů (redistribuce)
- ...

Varianta	Odpovědnost soukromého partnera	Odpovědnost veřejného sektoru
Spolupronájem (koexistence státního a soukromého křídla nemocnice)	Provoz soukromého křídla nemocnice pro soukromé pacienty. Možnost poskytování pouze ubytovacích služeb nebo i možnost poskytování některých medicínských služeb.	Řízení státní nemocnici pro „státní“ pacienty a smluvní dohoda se soukromým křídlem o sdílení společných nákladů, personálu a vybavení.
Poskytování nemedicínských pomocných služeb	Poskytování nemedicínských služeb (úklid, praní prádla, bezpečnost, údržba budov) a zaměstnávání pracovníku pro tyto služby.	Poskytování veškeré zdravotní péče, najímání zdravotnického personálu a řízení nemocnice.
Poskytování podpůrných medicínských služeb	Poskytování podpůrných medicínských služeb jako je radiologie a provoz laboratoří.	Řízení nemocnice a poskytování všech ostatních zdravotnických služeb.
Poskytování specializovaných medicínských služeb	Poskytování vybraných specializovaných medicínských služeb a provádění rutinních výkonů.	Řízení nemocnice a poskytování většiny ostatních zdravotnických služeb
Soukromý management ve státní nemocnici	Řízení nemocnice na základě smlouvy s vládou nebo se správcem zdravotního pojištění. Poskytování medicínských i podpůrných služeb. Zaměstnávání veškerého personálu. Možnost zodpovědnosti za nové kapitálové investice – v závislosti na uzavřené smlouvě.	Uzavírání smlouvy o poskytování zdravotní péče se soukromým partnerem. Platby soukromému partnerovi za poskytnuté služby. Monitorování, dohled a regulace soukromého partnera – kvalita a dostupnost péče. Dohled nad dodržováním smlouvy.
Soukromé financování výstavby nemocnice a její zpětný pronájem vládě.	Financování, výstavba a vlastnění nové nemocnice. Zpětný pronájem vládě.	Řízení nemocnice. Splátky soukromému developerovi.
Soukromé financování, výstavba a provoz nové nemocnice	Financování, výstavba a provoz nové nemocnice. Poskytování podpůrných nebo medicínských služeb, nebo obou.	Roční splátky na investiční náklady a opakující se náklady na poskytování zdravotní péče.
Prodej fungující nemocnice soukromému partnerovi za účelem poskytování zdravotní péče.	Koupě vybavení a provoz nemocnice na základě smlouvy.	Platby provozovateli za poskytované služby.monitorování a regulace soukromého partnera. Dohled nad dodržováním smlouvy.
Prodej nemocnice soukromému partnerovi bez ohledu na účel.	Koupě vybavení, provoz a využívání zařízení za jakýmkoliv účelem - v závislosti na uzavřené smlouvě.	Dohled nad dodržováním smlouvy.

Role státu?

- Analýza důsledků státních dopadů a jejich hodnocení
- Rozdíly v:
 - Schopnosti identifikovat důsledky zásahů (směrnice o biopalivech, prohibice, omezení vlastníků historických nemovitostí...)
 - Názorech, jak ekonomika funguje (keynesiánství versus monetaristé)
 - Hodnotových soudech (spravedlnost, svoboda volby, rovnost, zdraví, ...)

Literatura

- Jakson, Brown: Ekonomika veřejného sektoru (kap. 1, 2)
- Musgrave, Mugraveová: Veřejné finance (kap.6)
- Potůček: Nejen trh (kap. 2)
- Kinkor: Trh a stát
- Rothbard: Ekonomie státních zásahů (oddíl I)
- Barr: Economics of the Welfare state

Zadání Reading I

Murray Rothbard: Anatomie státu

Povinná individuální aktivita

Prezentace 3. týden semestru, tj. 03/03

Max. 5 bodů

V Moodle stať amerického ekonoma Murray Rothbard.

Stať věnována postavení státu ve společnosti/ekonomice.

Stať je svoji povahou velice provokativní.

- Na základě přečteného napište esej v rozsahu 3-5 normostran, ve které představte autora, jeho práci a přínos pro ekonomickou vědu.
- Eсей nahrajte do Moodle nejpozději v den prezentace.
- V diskusi na třetím semináři, tj. 03/03 vyzdvihněte pro vás nejdůležitější/nejzajímavější oblasti. Diskusi opřete i o jiné zdroje.

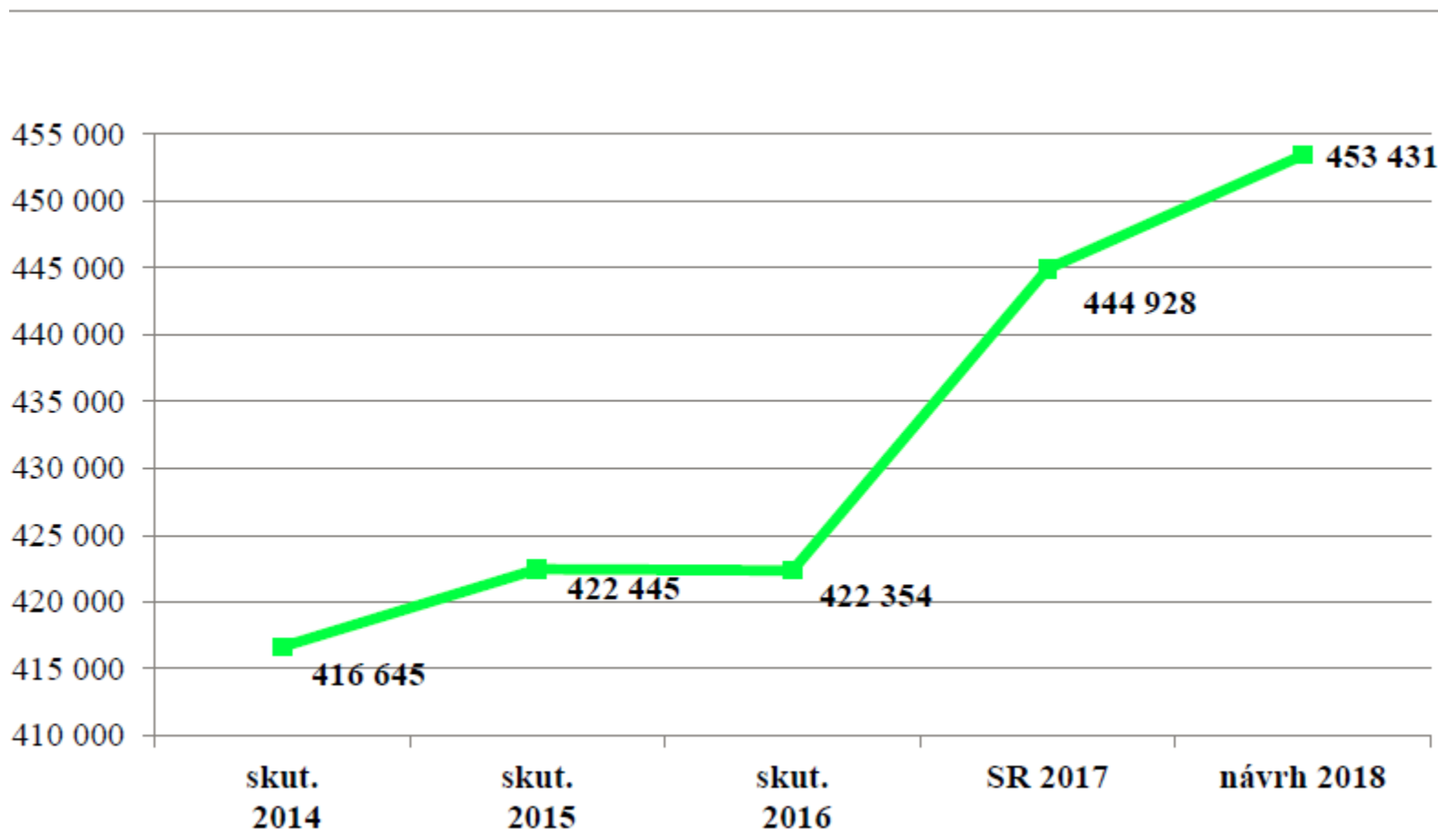
Reading prezentace a řízení diskuse na semináři

- Dobrovolná aktivita, individuální či ve dvojici
- Jde o možnost zpracovat prezentaci na deset minut a následně řídit diskusi na semináři
- Výstup: prezentace odevzdávaná do Moodle nejpozději v den prezentace.
- Body: max. 15 à prezentace a řízení diskuse
- K aktivitě se přihlašuje v Moodle do neděle 1/3.

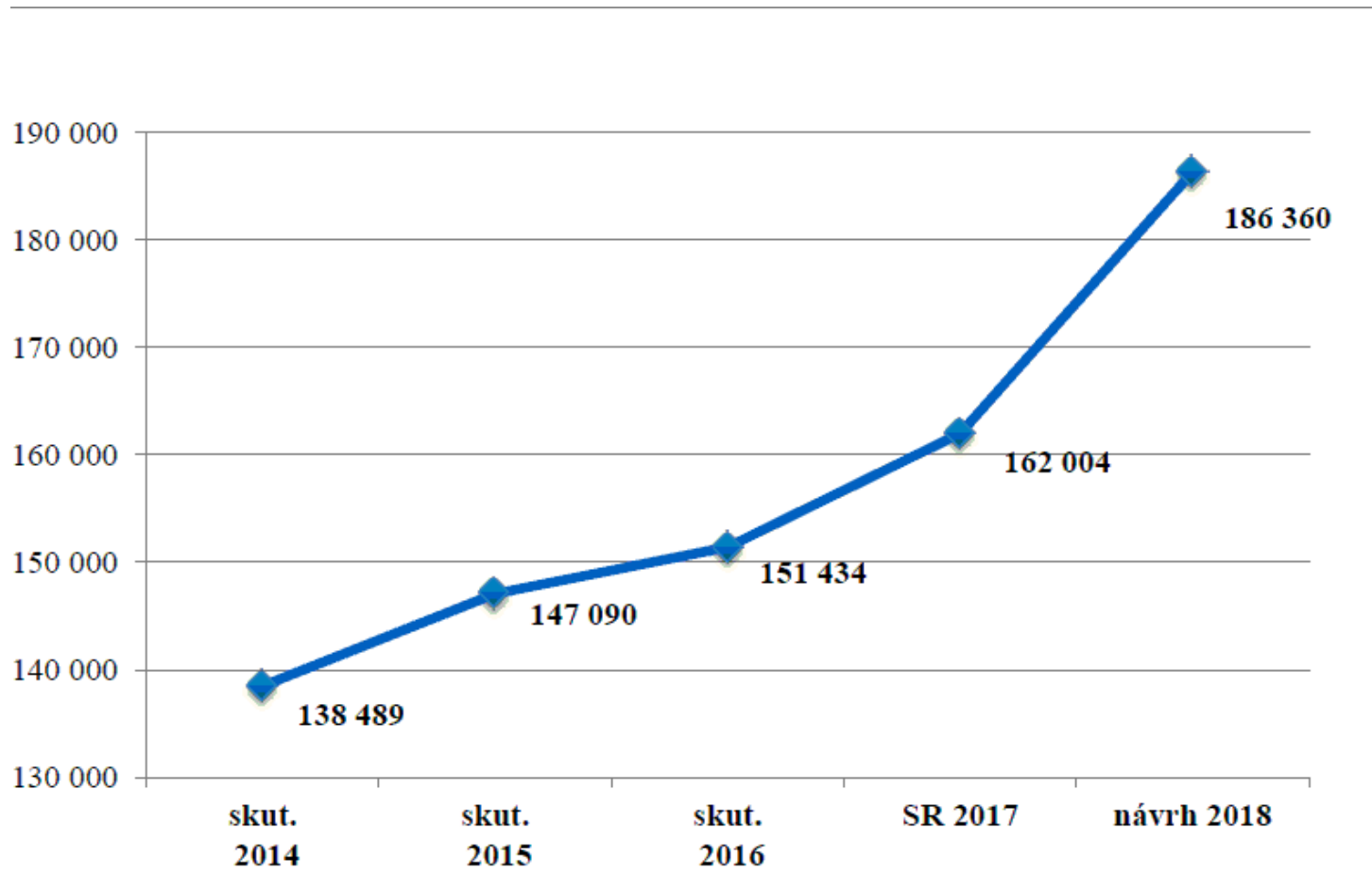
Úkol k zamyšlení

- Kolik je státních zaměstnanců
 - Jaké mají platy
 - Najděte a uveďte zdroje dat.
-
- Pracujte samostatně či ve dvojicích po dobu cca 5-10 min. Za úkol můžete získat 1 bod.

Počty míst zaměstnanců, příslušníků, vojáků, státních zástupců a odvozených v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích (zdroj návrh zákona o státním rozpočtu 2018)

Objem prostředků na platy (Návrh zákona o státním rozpočtu 2018)

[https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA studie 4 2014.pdf](https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_studie_4_2014.pdf)

<https://www.pracomat.cz/poradna/pro-pracujici/228-platy-statnich-zamestnancu.html>

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2018-31944>

<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu>